

Arjen Boswijk

De kat van Jan Wolkers

gedichten 2017

De kat van Jan Wolkers

'Pas als het kunst is, is het echt' (Jan Wolkers)

Voor mijn Spaanse wandelvriend Paulus

In het depot van Nuis

We waren vandaag in Nuis
in het depot vol vroeger
we zagen er een pot
zo groot als mijn vader

Ook waren er duizend
kleine potten uit de grond
van Groningen, Friesland
en Drenthe

De archeoloog vertelde
dat ze in de bodem keken
voor er nieuwe huizen
werden gebouwd

De potten van aarde uit Nuis
werden gemaakt door huisvrouwen
en mannen uit de oertijd en later

Soms waren ze incompleet
maar de scherven die ontbraken
maakten ze na in Nuis

Wat er staat

De dichter Nijhoff dichtte
over de nieuwe brug van Bommel
en zag de oevers aan weerszijden
en het schip er onder voer
met aan het roer een moeder
de vrouw

De dichter Nijhoff dichtte
in het grasland langs de Waal
over zijn verloren moeder de vrouw
maar schreef ook lees maar
er staat niet wat er staat

De dichter Nijhoff slaaf van taal
en woordspeling dichtte lees maar
er staat niet
waterstaat

Tsjernobyl 1986

We vlogen door Europa terug
naar huis in Zwitserland
we vlogen via Sofia langs Tsjernobyl

Een strenge Oostblok stewardess
deelde als moderne Eva
gifgroene appels in de lucht

Een Zwitser mompelde iets
over een verzwegen ramp
ergens in de buurt beneden

Het duurde even maar
toen vlogen alle appels terug
we hadden al gegeten

Mei van Gorter

Ik vind vandaag
in een nalatenschap

In mei
mijn moeder terug

Zij schreef als Gorter
zeven zinnen Mei

En bewaarde ze
voor mij

Kudde van Konik

Uit Polen komen lopen
deze paardenkudde van Konik
in oud riet
op zoek naar de wereld
de savanne op de grens
van Groningen en Friesland

Ze grazen rond
een vers veulen
om later die middag
een kerkdienst bij te wonen
in de verre kerk

De hengst van het stel
zal voorgaan in het Pools
Alleluja! en boven de hoofden
zweeft een engel in gedaante
van een zeearend of twee

Een beer komt uit de kast

In een donkere kast in de klas
van meester Kajemoes van Dijk
zat verscholen in 1965
een tweedimensionale beer
uit de Karpaten

Hij wachtte op de vrijdagmiddag
om uit de kast te komen
met een kind in de kop
van Overijssel

De beer werd steeds kort
vrijgelaten en verdween
rond half vier terug
na de wekelijkse tekenles

En elke vrijdagmiddag
was ook mijn eigen tekening
weer tweedimensionaal

Fries licht

Het is hier het oude licht
dat beweegt als een zee
niet ver van dit land
over de akkers

Wolken wol als de kleuren
van het Friese licht
een indigo langschap
als een kleine tsunami

Bewogen oceaan golft
over het gestreken land
waar kleuren groeien

Om de verf, om de vezels
om de eigenzinnigheid
van indigo

De kat van Jan Wolkers

Er staat langs de weg
naar Paterswolde in het gras
tussen vroege krokussen
een vrouw met kat

Zij draagt het dier alsof
ze liefdevol als was
de kat een kind
langs de weg naar het zuiden

De vrouw is van soepel brons
wellustig met zorgzame armen
tussen duizend krokussen
in maarts gras

De vrouw in nauwe jurk
met harde billen, buik
en dijen poseert en draagt
de kat als kind

Alles kost een dollar

Reizend door Costa Rica aan zee
over de Pan American Highway
langs de oceaan geurend
naar verse vis en motorolie
zien we in slapende dorpen brede vrouwen
met dozen gestapeld op de hoofden vol
groene bananen & rode aardappelen
op weg naar Monteverde en hun mannen
hurkend en Caribisch zwijgend
een cap van de Yankees rokend
een laatste sigaret
en alles kost een dollar tol
voor een kilometer of honderd

Cowboys & Indians

Op de gebruikelijke grindweg
hortend en stotend in Jeep Jimmy
komen we tot stilstand
wanneer honderd bleke koeien anders
dan in onze wei loeiend en traag klagend
zich niet druk maken
over een Europese toerist of twee

Moderne cowboys sturen
hun muilezel met hond
langs de doodstille jeep
en knikken ons toe van onder de hoed
met toegeknepen ogen
van Rowdy Yates uit Rawhide
alleen de dunne sigaar
in de sabbelende mondhoek
ontbreekt

Ornithologen achter panoramaramen

Hier zitten we omringd
door te groene onbekende flora
kijkend uit panoramaramen
we horen de vogels van dit regenwoud
maar zien ze
behalve een verdwaalde kolibrie niet

Onze vraag naar de toekan
en een verdwaalde wintergast uit Panama
doet de dienstster grijnzen
ze deelt dit geheim met haar collega's
in de keuken

En tussen het schateren
van onzichtbare tropische vogels
en half tropische vrouwen uit Monteverde
ontdekken we de speakers in de eetzaal vol
onwetende Europeanen en een verdwaalde Yank

Schapen door Meppel

We waren samen die dag
in september naar Meppel
we kwamen met de trein langs Beilen
en zagen onderweg veel maïs en gras
en een lege snelweg in de verte

Er stonden kleine huizen op het platteland
er groeide mos op alle daken
en op elk erf hielden ganzen
en blafhonden de wacht

In Meppel stond de oude toren stil
en voor onze verbaasde ogen
liep een kudde verdwaalde schapen
door de smalle straten langs de gracht

En in de Emmastraat stond nog
de oude Emmaschool van opa
maar nu heette hij Calvijn

Boomkroonpad Monteverde

Dit boomkroonpad tussen de nevels
van Monteverde is geen wandeling
tussen Drentse dennen maar groener
dan ik ooit dacht
dat het woud kon zijn

Bijna de tropen maar de evenaar
was verderop en ik zag de toekan
met een overdreven snavel
en een kleine brulaap maar dat was zo bleek
later mijn opgewonden reisgenoot

De varens waren reuzen
de ficus Benjamin heet hier Goliath
en sissend verdwenen gifslangen
langs mijn bange benen

Oeroude dames uit Californië
waren te moe om de hoge wandeling
maar mopperden over de teloorgang
van de aarde, ik legde ze het zwijgen op
in een scherpe Europese taal
die ze waarschijnlijk niet verstonden

Montaña Arenal

Al drie jaar
braakt de berg
geen vuur maar rookt
uit kleine kraters

Een lage mystieke wolk
hangt langs zwarte flanken
als was het de berg Gods
maar nooit komt er een nieuwe Mozes

langs steile lavapaden
met twee stenen tafelen
en ik zit aan zijn voet
met een nog levend kalf van vlees

Ik blaas een nieuwe wet
in mezelf en alles mag
niets moet nog in dit land
ik ga niet aan de kant

Lidsteng & lis

Het was weer voorjaar
in het dorp
en in de wei
zong zacht een koe
en lachte het eerste schaap
om de zon uit zijn keel

Ik liep met mijn vader op laarzen
deze lente in, we hadden
de dijk bereikt. Kijk
zei hij daar in het dal
die kolk vol vis

Daar moet je zoeken naar zegge
en lidsteng en lis
en wanneer het zondag regent
maken we samen
een herbarium

Zoeken naar een nieuwe huid

Oplosbaar lig ik hier geschubd
in deze opgedroogde binnenzee
vol onzichtbaar wit kristal

Warm als de Fleur de Sel
uit een Franse oceaan
ik ben de vis in deze kom

Een zacht deinend lichaam
kalm in natriumchloride
voor het geplaagde lijf

Oplosbaar kubisch zout
liefdevol gestrooid
door witte vrouwen

Het zoeken naar een nieuwe huid
duurt zolang het zout
zijn werk doet in de kom

Jimmy

We reden wat rond
in dit groene land
zeshonderd kilometer
over roomse wegen
met Jimmy de jeep

Dwalend moest ik denken
aan een zanger op een fiets
met zijn zoon voorop
een eenzame fietser
tegen de wind in een polder
bij Haarlem

Zingen we onderweg dit lied
elkaar wijzend op de duizend gaten
in de weg dat we geen zakenman
geen voetballer geworden zijn
maar een gepensioneerde toerist

Westminster Bridge

Het was nodig zei hij
toen we jong waren
en in het Engels dachten
maar lachend spraken we in tongen
in de vierde klas van meneer B

Na alle grammatica
kwam er een examen om te verdwijnen
en hardop als was het een psalmvers
stamelden we om beurten het gedicht

Rechttop naast examentafels
riepen we luidkeels “ dear God!
The very houses seem asleep
and all that mighty heart is lying still”

En de oude Lake Poet Wordsworth
draaide zich om
en om in zijn graf in de kerk
van St. Oswald in Grasmere

De as van John F Kennedy

We waren niet naar Irazu geweest
maar gingen toch en zagen
de zwarte onregelmatige bommen
op zijn flanken als blindgangers
op een donderdag in november

Meer dan vijftig jaar na Kennedy-
doodgeschoten president van de VS-
tijdens een bezoek hier as
uit de krater op zijn revers en hoofd
en Jacky moest in Washington DC
zijn pak laten weer stomen

We keken in diepe kraters en zagen
dat het gifgroene water was verdwenen
en dat de regen niet meer viel
en dat Carthago opnieuw
verloren was gegaan zei Cicero verslagen

Hebban olla vogala

Alle mussen
uit de straat
zijn gisteren begonnen

-veel gedoe in de heg
soesa in de struiken-
met het bouwen
van een nest

en jij?
en ik?
maak jij me niet blij
met een dooie?

]

Raaf

Jarenlang zag ik geen kauw
geen roek en ook geen kraai
ik zag een raaf in Nederland
mijn vader wees me op het beest
hij stond gevleugeld in de krant
en was nooit weg geweest

Déjà vu

Op de ring nog onderweg
naar Harlingen kwam het
van een gesprek met mijn dochter (9)

Terwijl ze keek in het zwerk
vroeg ze me of ik dacht
dat ze al eerder had geleefd

En dat er ergens boven
iemand of iets zou zijn
die alle touwtjes in handen

Een soort besturingssysteem
dat zo zei ze ons met een bedoeling
op weg hielp naar Harlingen

24

Om er in een zaal aan zee
te hockeyen tegen anderen die ook
volgens plan op weg waren naar Harlingen

Ik was er misschien al
eens eerder maar ik denk niet
dat jij toen ook mijn vader bent geweest

Terug naar Arnhem

We reden die dag terug
naar Arnhem
over het lange spoor
de trein was hoog en geel
en buiten was de wereld blauw
van februarikou

Vier tegenliggers raasden
langs de eerste koeien
in een witte wei en jij keek
door de ruiten naar buiten
en zag de wereld liggen
een roedel reeën keek verbaasd terug
jij wuifde nog maar de trein
was al voorbij

We gleden over eindeloze rails
langs Meppel over Deventer
de IJssel kronkelde van Zutphen helemaal
naar Zwolle leerde je van juf

Kom zei je zacht in de wagon
hier mogen we niet praten, hier is de stilte
als in het landschap buiten
roerloze vogels op een wachtend paaltje
een wolk die niet voorbijdrijft
de zon verstopt en dunne vliezen in de sloot

Alleen nog wij in deze trein
op weg, altijd op weg
terug naar Arnhem aan de Rijn

Geen verlaten lichaam

Na vier volle maanden
kwam de lange nacht
vol angst en onbehagen
vol leegte en verdriet

In een droom verscheen
het beeld van nieuw verlies
het ongeloof in
een verlaten lichaam

Voor een naakte spiegel
ontkleed met onze handen
stonden we minuten stil
om de paniek te doden

De volle waarheid was toen
sterker dan een dwaze droom
geen lichaam was verlaten geen kind
de baarmoeder te vroeg ontvlucht

Niet naar Ninevé

Ik zag niet ver
naar het noorden de bekende weg
boven het hartvormige water van Tiberias
ten oosten van de Karmel
naast de Jordaan bijna in Libanon

Juist de bus vol militairen en mitrailleurs
verlaten op een dorre kruising
lag de weg naar Damascus

Als een verblinde geest
van een nieuw geloof
geslagen door de zon
zag ik het licht dacht ik
niet ver van de gestolen Golan

Maar ik, Paulus, Saulus of Jona,
moest naar het oosten
en vluchtte westwaarts weg naar zee
weg van mijn Ninevé

Laatste avondmaal

Het avondmaal is een verzonnen tafel
in bedompte kerken op het platteland
ik zag mijn vader altijd stevig drinken

Er stond een witte dis met brood
niet van de warme bakker maar uit de schappen
van de gereformeerde supermarkt van Hulleman

Uit een zilveren beker werd de wijn geschonken
om een uur of tien door een zwarte dominee
niet iedereen mocht mee aan tafel

Mijn vader nam twee grote slokken van het bloed
van zijn Heer en spoelde de boterhammen
door zijn keelgat en ik wist niet waaraan hij dacht

28

Het heilig avondmaal altijd op een vroege morgen
in maart of in oktober en niemand verbaasde zich daar over
ik wel maar ik at nooit mee en dronk geen slok

En niemand wast de voeten van een ander nog
of verdwijnt in het duister om te doen
wat hij moet doen

Grafschrift voor een dode pimpelmees

Hij is uitgevlogen in de tuin
na het voeden van zijn nageslacht
is het zorgen voorbij met pootjes
klein geklauwd op tafel
behoedzaam in de dood, snavel toe

Mijn stadstuin is zijn Lonely Planet
en geen roofkat kijkt nu nog
naar hem om
het vederlichte geel is grauw
wat rest nu levenloos
en schimmig blauw

Staan aan de oceaan

Daar sta je Sint Paulus
daar sta je aan de oceaan
uitgelopen wandelaar op drift
door zoet en onherbergzaam land gegaan
daar sta je aan de oceaan

Daar sta je dan te kijken
naar de diepe golven en de overkant
maar verder ga je niet
je bent geen Mozes man
maar een mens met voeten op de aarde

Daar sta je dan
en denkt vooruit en terug
en achter je het land
voor je de zee van je bestaan
je bent alleen gegaan

God is niet gereformeerd

God is niet gereformeerd
en al helemaal niet katholiek
Hij is niet geïnteresseerd
in alle oude dogma's
van de wereld, nee
God is niet gereformeerd

Hij moet lachen in zijn baard
om synodes en om elke scheuring
in zijn kleine hemel
en al het hersteld verband
zorgt voor een wankel troon
als hij dondert en de bliksem
uit zijn keel

God is niet gereformeerd
zoals mijn oude moeder heeft geloofd
Hij is God, bedacht in alle eeuwen
door alle gereformeerden samen
door de hervormden, het gekrookte riet
de roomsen en de Lutheranen
hoog zit hij in zijn eenzame hemel
op zijn troon van stiekem atheïsme

Nee, God is niet gereformeerd

Hoe ver is de verte

Ze stelt me in de ochtend op de fiets al
duizend vragen in de mist op weg
naar school langs het station waar lang
niet alle treinen stoppen

Ze vraagt me naar het waarom van gras
naar het blauw van de hemel en de verte
is de verte ver vraagt ze, en hoe ver
is de maan van ons vandaan

En later terug wil ze nog graag weten
hoe de koe haar melk van gras
en waar we zijn wanneer we
ergens anders zijn

Ik heb geen antwoorden en doe alsof
ik de vraag niet hoorde in de wind
en denk stil ach mijn lieve kind

Goede Genossen in 1984

Ik werd wakker in een Oostblok trein
tussen Leipzig en Dresden
en zag in het raam
een socialistisch landschap
en door de roetruiten rook ik mijn jeugd terug

Bruinkool brandde in grote stenen kachels
om het paradijs te verwarmen
en in de coupé zaten en stonden
de Genossen, ze keken naar me
met een fles bier om de dag
moed in te drinken

Buiten stroomde de Elbe terug
en waaiden de spreuken me tegemoet:
wij worden soldaat riepen vrolijke kinderen
naar elkaar en *wapens voor de vrede*

Twee meisjes keken naar mijn kleren
en vroegen of ik die avond,
nee zei ik en dat speelt me al
meteen

Gerrit leest het weer

Op 10 juni 2013 las Gerrit
tijdens het achtuurjournaal
tot verbijstering van Rob Trip
het weer poëtisch voor

Op de klanken van een zoete piano
vertelde hij de 2,3 miljoen kijkers
dat het weer even moest wachten
maar dat het weer over wind ging

*Wind blaast op het strand
en is de adem uit het oosten
een zucht uit de lucht is wind
als de weerman het zegt*

34

*de wind maakt de golven
en komt uit het niets
wind is de adem als het waait
hij is er als hij wil*

Het waren zinnen van kinderen
van een school uit het noorden
want in het noorden is altijd wind
als de weerman het zegt

Tafellaken!

Wij mochten vroeger niets
ja wel gewoon naar school
en twee keer naar de kerk
en huiswerk maken moest

Mijn vader mocht van alles
glazen bier en beerenburg
vissen in zijn eentje langs het Zwarte Water
en onzin timmeren in zijn schuur

En mijn moeder naaide
onze broeken woedend
zodat het beeld van de tv
als ze gaf gas lekker stoorde

Wij mochten niets want
als ik bliksem zei en allemachtig
en gort voor domme kippen
dan vroeg ze ons beleefd zeg maar
liever tafellaken als je zondig vloeken moet

Zondig, slecht, onecht

Ik lag rond zeven uur vaak
op mijn blote rode knieën
op een kokosmat uit Genemuiden
voor een groen ledikant
want dat werd van mij verwacht
door de dominee, mijn ouders
de Heer en zijn Zoon

Ik had geleerd te zingen
als een jonge nachtegaal
want dat hielp bij vergeving
want ik was zondig, slecht, onecht
en stout zei iedereen bovendien
boven zag men dat meteen

Ik zong dat ik moe was
en moest slapen met mijn ogen dicht
en dat ik werd bewaakt
ondanks de zonden
en mijn ziel werd rein
ik dacht in elk geval die nacht

Krkonose

Het was niet ver
van Polen, het was Polen
maar toen ook Tsjechoslowakije
nog en wij lazen dat ook reuzen
op deze grens bewogen van het ene land
naar het andere, socialistische broedervolken
heette het tussen Praag en Warschau

Wij liepen kapitalistisch onze kronen te verbrassen
en dachten de Elbe, ja de Elbe heeft zijn bron als bier
uit Pilsn of Plzn, daar wil ik af zijn, bier smaakt
ook op deze bergen naar bier en beter
dan hier smaakt het niet

Later langs Vrchlabi en Sněžka waar Polen
in de diepte lag te smeulen van vuile industrie
geen zure boom op deze bergen leefde nog maar
dat had niets te maken met vervuiling
want dat was iets voor West Europa en de duivels
van Amerika

37

Toen je me vroeg of het in Spindleruv Mlyn regende
zei ik nee maar dat was niet waar
je vroeg het me en ik zei het maar

Vlamingen lezen

De schoonheid van de lerares
weerspiegelde zich verliefd
in onze ogen en de boeken
die we lazen vol magisch realisme
waren van Lampo, Vandeloo en Ruyslinck

Wij waren de romanfiguren
van haar klas en zij
de literaire intellectuele schoonheid
die veroverd moest worden
in het laatste hoofdstuk.

En wij waren achttien en zij
was al getrouwd

De trolleybus zingt

Ik ken mijn moeder nog
uit het Arnhem van de jaren 50
zij zong voor mij, het klonk
door alle straten van de oude wijk
met echo's tegen de huizen van de jeugd

En als ze me meenam in de trolleybus
van toen zagen we de Rijn door de ruiten
en zong ze van een veerman
bij de Westerbouwing tot Wolfheze

De bus intussen zong zijn eigen hoge lied
wanneer hij weer op toeren kwam
zijn stem daalde onder het remmen
maar mijn moeder nam het over
zij was mijn bus, zij wist waarheen

Zij zong ons steeds op weg

Het Solse Gat gedicht

Ik liep die dag van Garderen
naar Drie en verder langs
onduidelijke leilijnen tot waar
ik niet meer zien kon waar ik was

Ontwortelde eiken langs een diepe kuil
van vroeger leem ijstijden geleden
en in mijn oren schorre klokken
van gebarsten bronzen stemmen

En iemand fluisterde tussen
een donderslag en sleutelbloemen
en een haastige laatste hagedis dat hier
de aarde open ging en zich weer sloot

En een legende opende mijn ogen
in de nacht: Walpurgis en de monniken
ze dansten tot de morgen kwam
ik vluchtte blind in deze liederlijke nacht

Stille arts uit Ermelo

Mijn opa is een stille arts
in Ermelo geweest
zijn grote zwijgen was
gekomen uit de oorlog

Hij had gezwegen over Joden,
verloren onderduikers in de bossen
ergens tussen Stroe en Staverden
maar misschien wist hij niets

Ze hebben geprobeerd
in een gevaarlijke barak
in Vught in vierenveertig
de waarheid hard te vinden

Ze sloegen hem zo lang
hij het verdragen kon
maar toen al bleef hij stil
zijn stilte is gebleven

Trouwen op de Pauwenhof

Mijn vader hertrouwde
op de Pauwenhof in Ermelo
met de oudste dochter
van de gereformeerde dokter
maar wij waren al geboren

In een klein apenpak gestoken
zagen wij die dag
de nieuwe moeder in het wit
zedig een trap afdalen
op elke foto zijn we bang
voor wat er komen ging

De vorige was doodgegaan
en lag begraven
tussen duizend oude dennen
bij Oosterbeek hoewel mijn vader
steeds beweerde dat zij daar niet lag
zij was elders zei hij maar waar

vroeg ik mij af met klein verstand
de hemel paste lang niet toen
in mijn kinderlijk benul

Leeuwenbekje in de berm

We stapten uit de Taunus
alle acht en nestelden ons
in de berm ergens
op de Veluwe

We zaten nog niet of
de schoolmeester begon
zijn leerrede over de Vale Ouwe
en de zandverstuiving in de verte

Kijk om je heen was het devies
en we zagen kromgewaaide bomen
en dichterbij de aarde
een geel en nietig bloempje

43

Ha zei de man voor de klas
dat is het Leeuwenbekje
hij doet geen vlieg kwaad
ondanks zijn naam

Daarna was er koffie en ranja
en we hoopten alle acht
dat de ijscoboer koud rinkelend
om de hoek zou komen kijken

Panta Rhei

Als je goed kijkt zie je
dat het hier
weer geen Egypte is
geen Nijl stroomt nog
naar zee
neemt dunne witte takken
met zich mee

Alsof het resten zijn
van nesten
de ibis is de reiger
van dit land
groen zwemmen hier
de algen
uit het land

Zonen van IJsland

Het bevroren land van lawaai
een oerkreet van de Franse tribunes
met armen vol baarden en tattoos
zong o god van ons land, Löfsongur,
uit duizend zuivere harmonieuze kelen

De zonen van dit eiland speelden
als oeroude stoere Noormannen
lieflijk maar de opponent
was al bij voorbaat verslagen
door de nazaten van Akranes

Gunnarsson liep in het Franse mes
met de rest van het nageslacht
deze eilandkou was warmer
dan een geiser uit de bodem
van de mensen van dit land

Ze waren warme winnaars
en verloren kansloos
want winnaars mogen verliezen
en worden massaal vergeven
door de mensen van het ijsskoude land

Bevroren baarden

Langs continentale breuklijnen
steigerend in strenge winters
loopt het ijspaard in galop
en huivert in zijn vacht
op korstmossen in Ultima Thule

Oude geërodeerde monniken
nageslacht van brede Noren
met bevroren baarden op zijn rug
dagelijks op zoek naar een geiser
vol wenselijke aardwarmte

Het ijspaard geboren in verhalen
uit blauwe gletsjermeren
loopt stil in dit verwarmde land
vol drijfhout van andere kusten
hinnikt van oude bevroren kou

Zweden zonder Zlatan

Er komt een dag dat Zweden
het zal moeten doen zonder Zlatan
en er alleen van Liechtenstein
en Gibraltar nog gewonnen wordt

Zlatan is geen Zweed
hij is een Bosnische Kroaat
een Franse Ajacied
zonder gevaarlijke schaar

Zlatan kijkt altijd dwars
door alle backs heen op het veld
en hangt wat rond alsof
hij in de zestien is verdwaald

Zlatan is Zweden en zonder hem
is Zweden verdwenen
is het de derde divisie van Malta
Zlatan is geen Zweed

Welkom op de bodem van de zee

We waren nog maar nauwelijks
op weg of mijn vader riep juichend
door de Taunus welkom
op de bodem van de zee
in de jaren zestig op weg naar nergens

Ik dacht dat hij hallucineerde
achter het stuur want ik zag het
graan golven op de velden en
akkers vol tulpen die ik wilde
plukken voor mijn moeder
in een vaas op zondag

Dit land was geen land, dit
is een drooggevallede zoete zee geweest
met kleine verzwolgen eilanden
en in de bodem oeroude schepen
rottend, wachtend op een gravend mens

En de dijken omzomen de zee
en de wind waait waar hij wil
en in de wegatlas stond NOP
de naam van deze nieuwe bodem
vol van het golvend graan

Geen pensioen

Sinds de zon overal schijnt
ook binnen loop ik door het huis
alsof het van de burens is
ik zie de kringen van de glazen
op de tafels als nieuwe taak
en veeg ze met brede zwaaien
naar het grote vergeten
en loop als een kip door alle kamers
om er iets te doen maar ik ben het al vergeten
drukker dan toen ik elke morgen op de fiets
naar grote gebouwen reed om te werken
maar op de bank liggen
kranten te wachten
en de koffie in de kast
vuilnis stapelt zich op
het bestek roestend in de gootsteen
en de buurman voor het raam roept
rustig maar, dit is geen leven
je bent er niet en je verdwaalt in de tuin
tussen het gras en de mazen van het net

Jørgen Bech in Noordwijk

Via Utrecht was mijn oom
naar Noordwijk aan de kust gebracht
misschien in het holst
van een zwarte nacht
met een verdachte trein
om er te sterven
in een zelf gegraven kuil
ergens in de duinen denk ik maar
mijn moeder wist niet waar hij was
en of hij nog in leven was
of hij het koud had zonder jas
dood in de aarde langs het strand
in september vierenzeftig vermoord
hij stierf zonder een woord

Mondriaan anders

Anders dan Mondriaan
kon Bart van der Leek wel
in de jaren dertig en veertig
van een vorige eeuw nog steeds
gestileerde vormen zonder perspectief
zien in primaire kleuren

Zo was het zei hij mogelijk
een vrouw te herkennen
die naar de markt ging
om daar gestileerd aardappelen
en kool te kopen

Zwaaien met vrolijke handen

Ze geeft me een nieuwe pen
om mee te schrijven een gedicht
over alles zegt ze en somt
de onderwerpen moeiteloos
voor me op als was het voor haar
een geheim dat ze voor me bewaarde

Dit is voor jou bedoeld roept ze me na
alsof het een afscheid betreft voor lang
en zwaait met twee vrolijke handen
tot ze weg is, tot we elkaar niet meer
tot ik alleen ben gebleven met de pen
in mijn hand en ik denk
aan haar alsof ze weg is

Uit de ruimte gevallen

We lagen op Griekse bedden buiten
onder de verre ruimte
vol sterren waarvan we de naam
waren vergeten, Luna zei je dromend
of misschien Venus en ze vielen niet

Maar zei ik langs mijn neus
en wat zwarte gaten, Orion
en protuberansen dansend soms
valt er een te vinden in een uithoek
van de aarde maar waar

Er sloeg er een in op mijn bureau
heet ijzer naast mijn Mont Blanc
grillig uit de ruimte gevallen brok
uit een vaag verleden vandaag

Bewogen steen

Zoals we soms dromen dat
alles eens terugkeert
tenminste als de droom
uitkomt op een dag

Dan liep je met me hand
in kleine hand door de winter
van Oosterbeek en Arnhem terug
en werden we niet wakker

Maar later zag ik bij je graf
de steen even bewegen
dat was zei je toen
alleen mijn droom

En borsten waren torens

Van verveling las ik toen
tijdens de preek van ds. Rijkers
in het kleine bijbeltje van mijn vader
met goudbeslag eerst over Samuel en Eli, daarna
wat Hooglied waar borsten torens waren
die ik later mocht beklimmen
en later op zoek naar de waarheid
in de inhoudsopgave van enige gezangen
'ja, de Trooster is gek' om terug bladerend
te ontdekken dat Hij niet gek was maar
gekomen, maar niet in onze kerk vandaag

Watertoren West

Jonge Canadezen schoten
op het zoete water
van het hoogste reservoir

Bevrijding van de toren
was aanstaande in april
het laatste oorlogsjaar

Hun dorst gelest, de vijand
lekgeschoten met de laatste kogel
in een drooggevalen nest

Honderdnegentien

We zingen na de preek
zei dominee Blijdorp
in de zwarte Oosterkerk
vanaf de kansel kijkend
over de stille schapen
psalm honderdnegentien

Alle verzen mompelde
mijn vader er achteraan
Amen!

Inhoud

In het depot van Nuis	3
Wat er staat	4
Tsjernobyl 1986	5
Mei van Gorter	6
Kudde van Konik	7
Een beer komt uit de kast	8
Fries licht	9
De kat van Jan Wolkers	10
Alles kost een dollar	11
Cowboys & Indians	12
Ornithologen achter panoramaramen	13
Schape door Meppel	14
Boomkroonpad Monteverde	15
Montaña Arenal	16
Lidsteng & lis	17
Zoeken naar een nieuwe huid	18
Jimmy	19
Westminster Bridge	20
De as van John F Kennedy	21
Hebban olla vogala	22
Raaf	23
Déjà vu	24
Terug naar Arnhem	25
Geen verlaten lichaam	26
Niet naar Ninevé	27
Laatste avondmaal	28
Grafschrift voor een dode mees	29
Staan aan de oceaan	30
God is niet gereformeerd	31
Hoe ver is de verte	32
Goede Genossen in 1984	33
Gerrit leest het weer	34
Tafellaken!	35
Zondig, slecht, onecht	36
Krkonose	37
Vlamingen lezen	38

De trolleybus zingt	39
Het Solse Gat gedicht	40
Stille arts uit Ermelo	41
Trouwen op de Pauwenhof	42
Leeuwenbekje in de berm	43
Panta Rhei	44
Zonen van IJsland	45
Bevroren baarden	46
Zweden zonder Zlatan	47
Welkom op de bodem van de zee	48
Geen pensioen	49
Jørgen Bech in Noordwijk	50
Mondriaan anders	51
Zwaaien met vrolijke handen	52
Uit de ruimte gevallen	53
Bewogen steen	54
En borsten waren torens	55
Watertoren West	56
Honderdnegentien	57

Colofon

Alle gedichten in deze bundel zijn geschreven
tussen het voorjaar van 2015 en de zomer van 2017.

Foto voorkant: Arjen Boswijk, Groningen

Foto achterkant: Martine Veenhuis, Groningen

Oplage 50 exemplaren

Drukwerk: RCG, Groningen

Copyright: Arjen Boswijk

Contact: h.a.boswijk@gmail.com

Dit is nr.   / 50

De kat van Jan Wolkers

Er staat langs de weg
naar Paterswolde in het gras
tussen vroege krokussen
een vrouw met kat

Zij draagt het dier alsof
ze liefdevol als was
de kat een kind
langs de weg naar het zuiden

De vrouw is van soepel brons
wellustig met zorgzame armen
tussen duizend krokussen
in maarts gras

De vrouw in nauwe jurk
met harde billen, buik
en dijen poseert en draagt
de kat als kind

